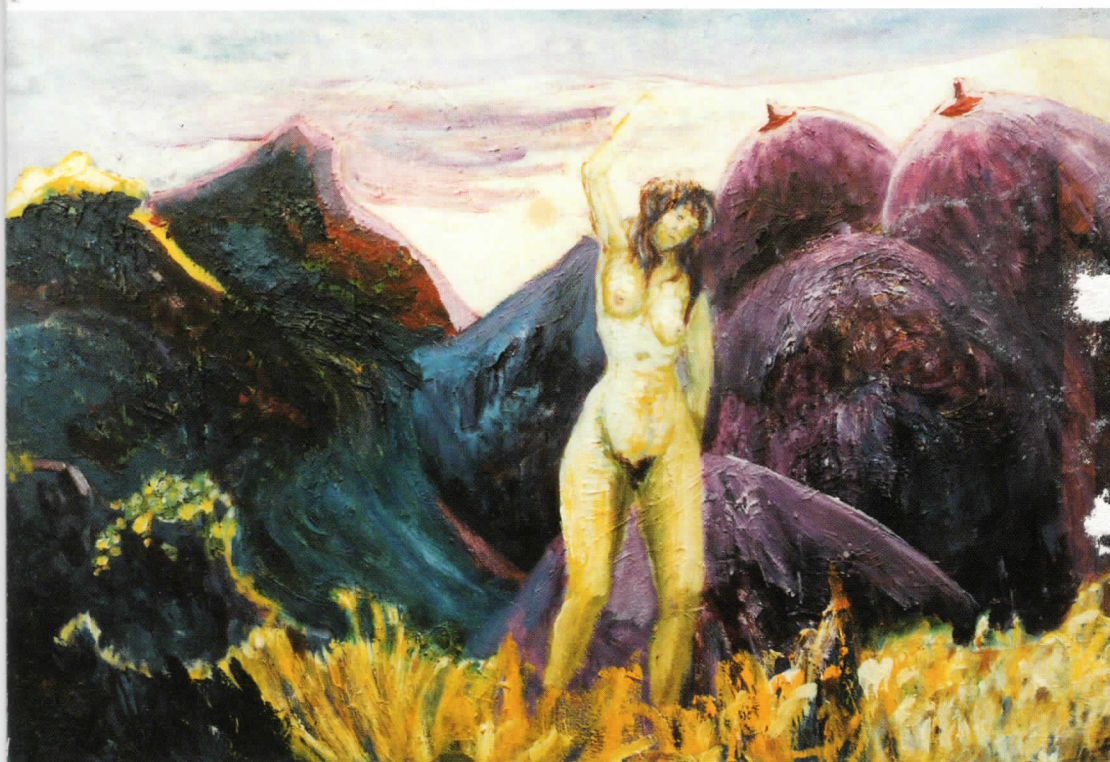

Menneskelige betingelser

*afspejlet i billeder og tekst
af
Edwin Westergren,
Skansen.*

Indholdsfortegnelse

SIDE 3	Indledning.
SIDE 4	Undervejs med håbet forude.
SIDE 6	Menneskeværk.
SIDE 8	Frihedens problem.
SIDE 10	Barnet i fantasiens og virkelighedens verden.
SIDE 12	Grubleren, og de menneskelige betingelser.
SIDE 16	Lyset fra kilden.
SIDE 18	Med hvilken målestok du måler.
SIDE 20	Tanken og det talte ord.
SIDE 22	Søgeren og offeret.
SIDE 24	Betingelser undervejs med håb forude.
SIDE 26	Leg med døden.
SIDE 28	Kampen om guldet og sjælene.
SIDE 30	Årsag og virkning – en vandring med følger.
SIDE 32	Alternativer.
SIDE 34	Hvem, hvor og hvad – et orakel.

Forsidebillede: Alene blandt tilværelsens gåder.

Hvorfor nu dette hefte?

Det har ofte været sagt, at billedkunst er et udtryksmiddel, hvormed det usigelige kan gøres synligt.

Og der har altid været mennesker, der udover den umiddelbare oplevelen af billederne gerne har villet høre om baggrunden for dem.

Hvad har et billedes frembringer villet pege på – fortælle om? Er det noget der vedkommer mig, eller hvad?

Lad med det samme være sagt, intet af de i dette hefte forekommende billeder er blevet til i indignation over tidens tilstande.

I baggrunden ligger ikke nogen skjult moralisme. Snarere et forsøg på præsentation af menneskelige situationer, forhold og betingelser i håb om at kunne inspirere til problemstillinger, der gennem konstruktive løsninger kan øge det menneskelige overlevelseshåb i trivsel og vækst udfra selvstændige valg.

Mennesker, der har ment at billederne vedkom andre end mig selv, har opfordret mig til denne redegørelse om billedernes egentlige indhold. Dette ikke for at begrænse den enkeltes oplevelsesmulighed i forhold til billederne, men for at beskueren i tilgift skal få mulighed for også at kunne tage stilling til deres tilsigtede indhold.

Selv om billedformen i det ydre kan minde om surrealismen, er de anvendte symboler så overlagte og bundne til den tankemæssige baggrund, at det må være rigtigere at kalde billederne for udtryk for »aktiv symbolisme«. Aktiv fordi billederne indgriber i handlingen. Af frygt for at forfalde til en alt for tør opremsning af symbolernes betydning har jeg krydret teksten varierende fra billede til billede med tankegange, der har foresvævet mig i forbindelse med billedindholdet.

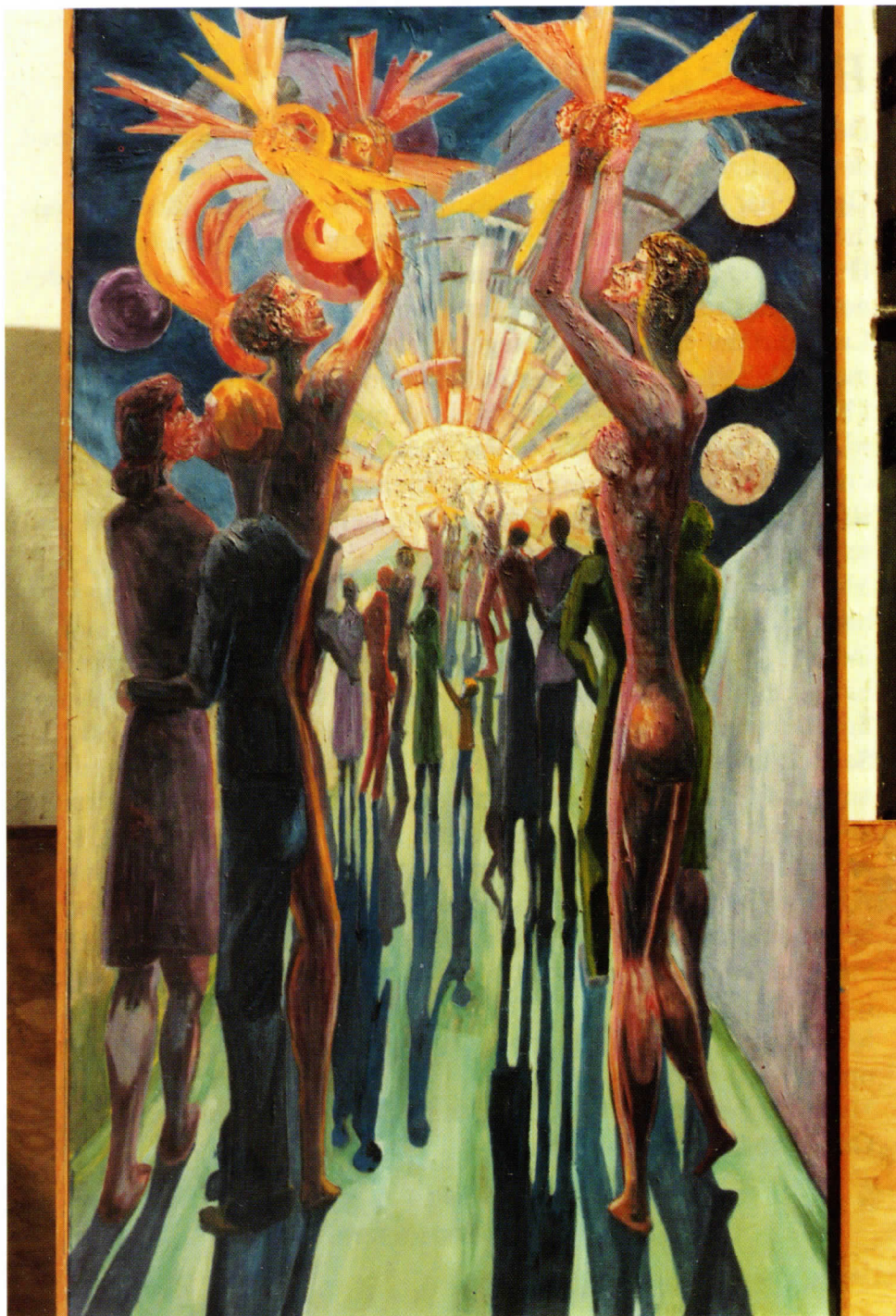
Måske kan også disse åbne porte i sammenhæng med billedoplevelsen.

Hvorvidt dette er lykkedes, er det op til læseren at vurdere.

Om dette kan jeg kun håbe.

Venligst

Edwin Westergren.

Undervejs med håbet forude.

På billedet her, der handler om menneskehedens overlevelsesshåb under vandringen fra slægt til slægt – fra fødsel til grav, er håbet symboliseret som den lysende sol forude.

I håbet er inkluderet målsigtet, det man håber på at nå frem til.

Menneskene undervejs er dels skildrende påklædte og dels nøgne.

De nøgne står frigjorte fra forudfattede meninger og virkelighedsforestillinger, forsøgende at gribe efter nyt lys, der symboliseres ved de lysende fænomener, som der gribes efter.

Måske finder de virkelig nyt lys til at styre frem efter – og måske får de noget af det, de allerede havde begrebet, bekræftet påny.

Afgørende er at fornyelses- og bekræftelsesprocessen er en forudsætning for at kunne holde liv i fremtidshåbet – i solen forude.

Ligeledes er det en forudsætning at have mod til åndeligt eller intellektuelt set at iføre sig sine nye fund for udfra disse at kunne styre fremtiden imøde.

Denne vekselvirkning imellem at stå uhildet søgende efter det endnu sandere, for dernæst at handle udfra det i de aktuelle situationer mest sandsynlige eller troværdige, overvågende følgerne af de gjorte handlinger øger menneskehedens overlevelseschancer, og er deri livsbekræftende.

Og hvad gælder vore større eller mindre daglige forhåbninger vil vekselvirkningen mellem det at søge nyt lys og det at handle i god tro udfra det foreløbige antagne være eksistensudvidende og bevidsthedsudviklende.

Men hvad er værd at håbe på?

Og hvorledes prioritere sine forhåbninger for at kunne finde vej til deres indfrielse?

Ja, det er spørgsmål, som vi alle kan have nødt til at stille os selv, såfremt vi ønsker at opnå selvstændigt styre over vor eksistens.

Billedet holder os en mulighedernes vej for øje: men overlader til hver enkelt menneske selv at træffe valg om det vil holde porten åben ved påny og påny at stå åben overfor livet og virkeligheden selv, for fordomsfrit at søge fornyelsen, eller om det i tryghed vil lade sig lede af autoriserede dogmer, enten disse nu er videnskabelige, religiøse, politiske eller hvad.

Menneskeværk.

Hovedsymbolet i dette billede er det mangegrenede træ, der symboliserer menneskeværk.

Til højre i billedet sidder to mennesker ifærd med at frembringe menneskeværk, hvilket vi uundgåeligt gør på talrige måder.

Der er samtidig vist, hvorledes menneskeværket griber tilbage om sine frembringere, hvis skæbne betinges af hvilket værk de lægger hånd og ånd til. Som billedet også viser, er vi lækede – afhængige af vort værk på godt og ondt.

I midten af billedet skyder en gren sig op foroven abstrakt udfoldet som symbol for vort ide og forestillingsliv, som er lænket sammen med vore øvrige aktiviteter.

Vore aktiviteter integrerer i hinanden som ærtehal. I baggrunden til venstre ses dels en hånd konkret visende at menneskeværket også bærer mennesker oppe.

Lige under ses et par mennesker spidet på torne udgået af menneskeværket repræsenterende vor negative indsats.

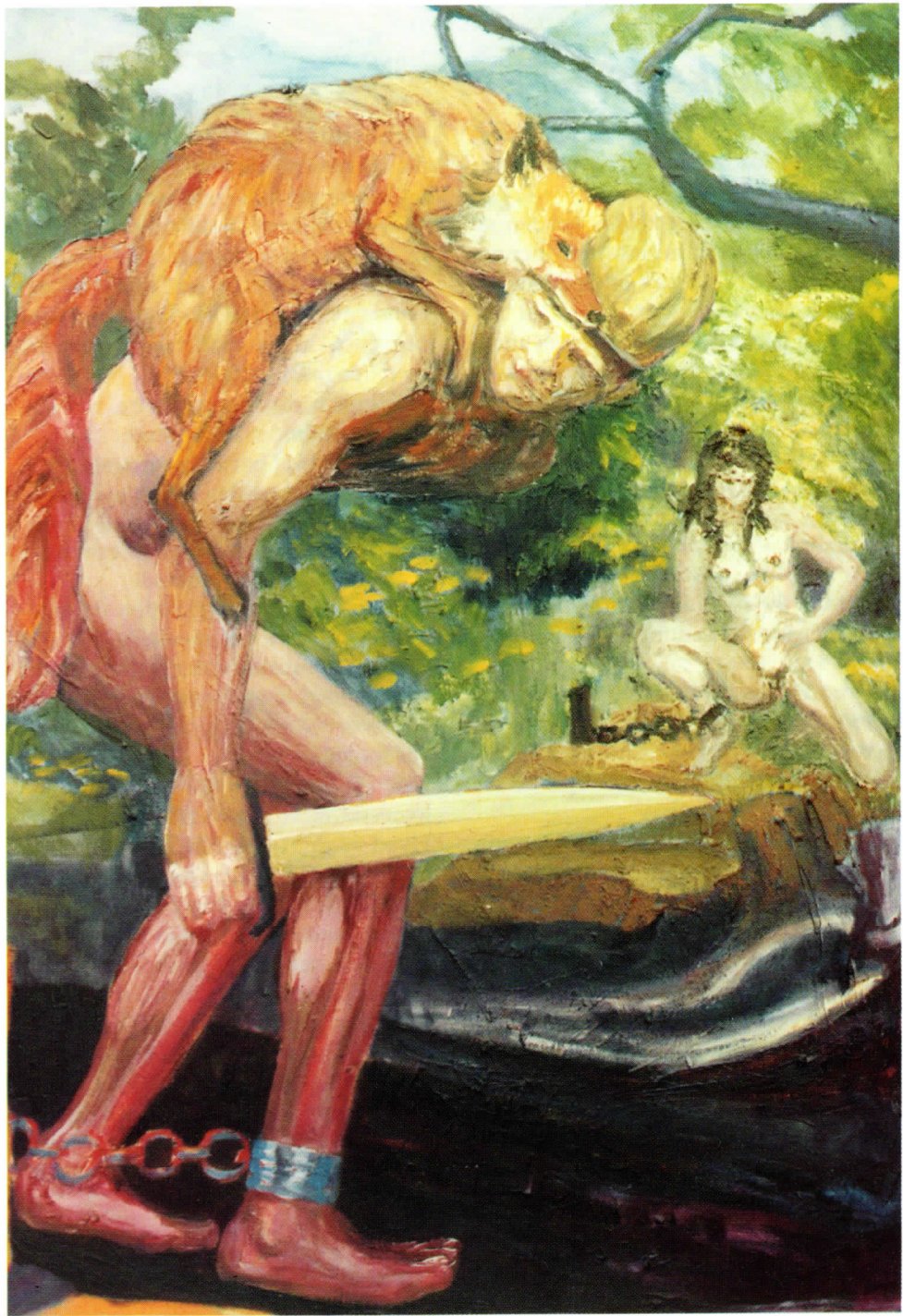
Endelig helt ude til venstre er en gren udformet i et menneskelignende billede, hvori armenes karakter og ørenes tilspidsning skal fastholde symbolet som del i træet. Figuren er altså ikke tænkt som en Pan eller satyrskikkelse, hvad man måske uden forståelse af symbolet nemt kunne fristes til at tro.

Mennesket er her vist som et instrument, hvorpå menneskeværket spiller formende både på legeme, sjæl og ånd. Bevidstgjort i dette og i billedets øvrige elementer kan det blive muligt at rive sig selv og andre ud af de blinde negative påvirkninger fra menneskeværket og med overlæg bryde med den marioneteksistens, hvormed et blindt forløb truer. Dette vil i sig selv give udvidet åndsfrihed.

Vi er ikke blot børn af vor samtid ved at synge med på den sidste nye, men også ved at skabe nyt i stort og småt, og ved at ændre holdninger og målsigter ind imod det kommende.

Udformningen af fremtiden er ikke blot en opgave for specialister, men også for mennesker, der fatter mod til selvstændigt at gøre noget ud af deres liv, hvorved en beriget eksistens bliver følgen.

Den voksende frihed fra det erhvervsbundne giver mulighed derfor. Hvad vil du med dit liv i det tidsrum, du har det? I dette spørgsmål ligger en udfordring, der kan besvares positivt gennem et forsøg på at gøre op med sine personlige muligheder, der rummer mere, end de fleste har bevidstgjort sig – eller man kan lade stå til og på negativ vis vende ryggen til spørgsmålet ladende sig forme efter som menneskeværket og virkeligheden automatisk indgriber og påvirker udfra det miljø, man tilfældigvis er havnet i.

Frihedens problem.

Tanker parallelle med billedets tilbliven.

Det at være fri er ikke blot et spørgsmål om ydre frihed, men på afgørende punkter i vor eksistens et spørgsmål om indre psykisk status.

På billedet vil manden med sværdet med vold gøre sig fri, men opnår derved ofte det modsatte.

Symbolet på selvbedraget er i det nærværende ræven, der yderligere bebyrder manden ved sin tyngde og klamren sig til personen.

Mennesket har holdninger, der samtidigt giver retning, kurs og trækker grænser for hvad dette menneske kan, eller vil tillade sig.

Samtidigt er mennesket et psykisk væsen, hvori begær og attrå let blusser op. Når dette indtræffer, bliver spændingen imellem de afgrænsende holdninger og det voksende begær til en aggressivt blussende indre ild nærende en følelse af ufrihed.

Viljen og lysten brydes om magten på indre voldeligt vis, hvilket udadtil ofte giver sig udslag i direkte vold i omgivelserne. Alt for ofte er tragedier blevet følgen af menneskets spontane trang til automatisk med følelse og energi at bakke begge yderligere op udmundende i en indre stor-konflikt.

I andre tilfælde lykkes det mennesket at afstympe sig selv ved at give afkald på sin fulde menneskelighed for derved at opnå en slags indre våbenhvile og fred.

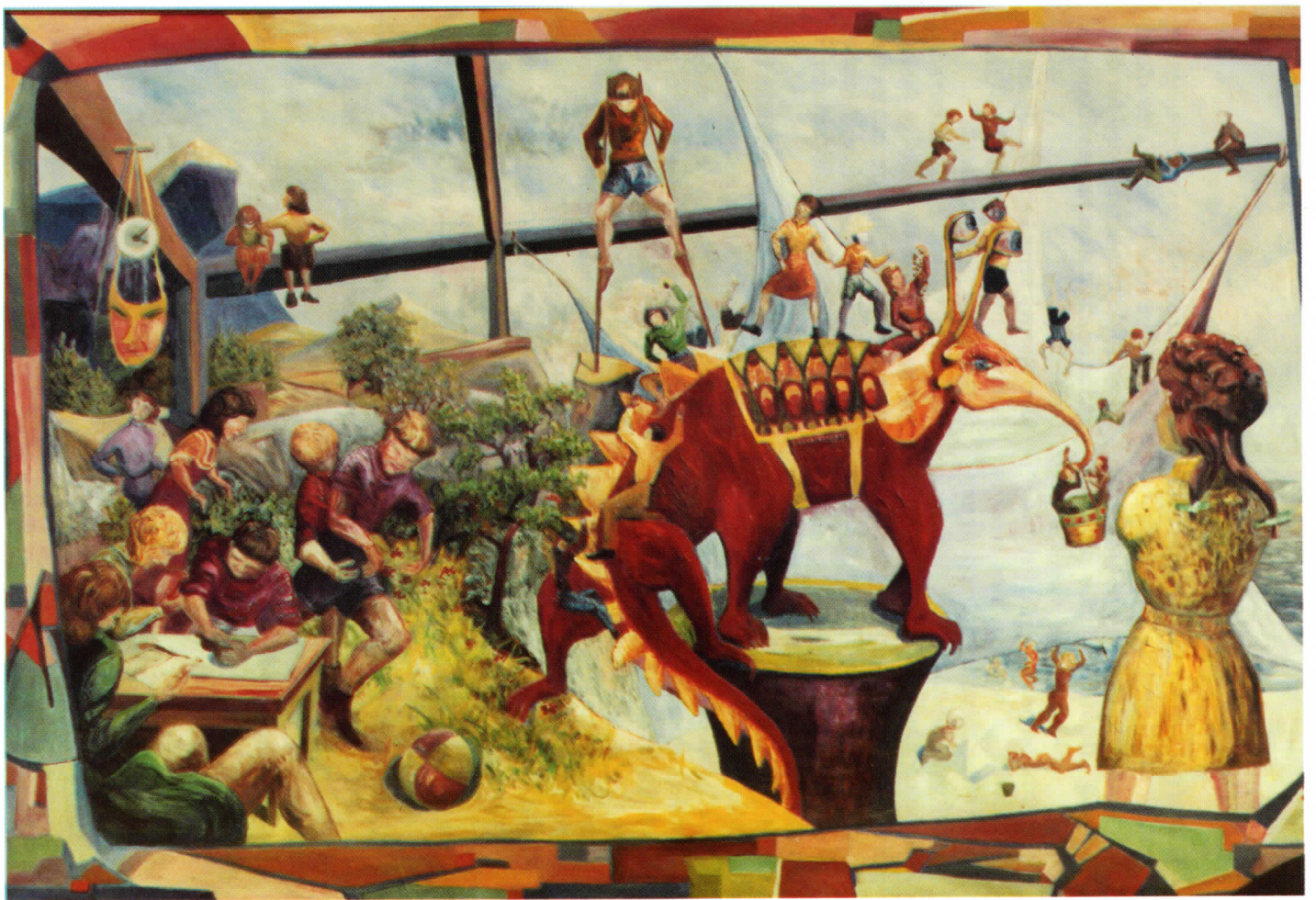
Om man virkelig kan føle sig fri indenfor murene i et sådant selvgjort fængsel, skal jeg være usagt.

For mig er voksende indsigt om vore fysiske, psykiske og åndelige funktioner vejen til at bevare mennesket helt og frit i en verden fuld af lænker og rænker, men også modsætningen dertil.

Der er lænker uden hvilke vi ikke kan leve og trives. Af to grunde kan de ofte blive os til plage. Ved at gå dem direkte imod, bliver de styrket og strammende. Ved at bakke deres tendens op til det yderste, strammes andre livsnødvendige lænker og bliver derved til plage.

Ufriheden vokser i begge tendenser. Ved at søge indsigt om länkernes gensidige samvirken og nødvendighed til udformning af hele mennesker i trivsel og vækst vokser personens indre herredømme og frihed.

Men vejen er individuel – ikke pr. recept.

Barnet i fantasiens og virkelighedens verden.

Som et nok så vægtigt symbol for fantasien står det af flere dyrearter sammenflikkede dyr bærende et par børn i snablen, medens andre børn kravler om på uhyret i sine lege.

Et barn står på stylter pendlende mellem et brudstykke af virkelighedens forbjerg og fantasi, en naturlig foreteelse både for børn og voksne, der kan være lige så frugtbar som det modsatte.

Derudover er talrige børn optaget af aktiviteter – leg ved stranden, boldspil, modelering og læsning.

Børnenes verden er indrammet af en konstruktion, hvorpå børn sidder, bevæger sig henad, klynger sig til eller falder ned fra. Konstruktionen er symbol på de nødvendige regler og love for adfærd, som et fællesskab kan nødvendiggøre for det fælles tarvs skyld.

Nogle af børnene falder ned, magter ikke at følge reglerne. Af disse havner nogle i den store pose, der er et symbol for de institutioner, der forsøger at bringe børnene på ret køl igen.

Hvorledes det vil gå de, der falder helt ved siden af – ja, det er et åbentstående spørgsmål.

Uret og masken er enkle symboler som griber ind i børnenes adfærd og tilværelse såvel som i vor.

Her gælder som så ofte også i andre henseender at påvirkningen kan være såvel til det bedre som til det modsatte.

De blå bjerge symboliserer virkelighedens gåder, der, selv om de ofte synes fjerne, dog indgriber i enhver detalje i ethvert menneskes hverdag.

At man med lidt pædagogisk sans med et sådant billede for øje vil kunne inspireres i sit forhold til børn og deres verden, føler jeg mig overbevist om. Spørgsmålet i denne henseende er blot, om man vil tage billedet i brug og forsøge at opstille spørgsmål i sammenhæng med billedets indhold.

Grubleren, og de menneskelige betingelser.

Det er menneskeligt at ville have klarhed.

Nogle bliver grundende, ransagende, eksperimenterende under deres søgen, andre vælger følelsesmæssigt at lade sig overbevise i en tro, der giver dem tryghed og hvilen i forestillingen om at være sandheden nær.

Fandtes der ikke også mennesker af førstnævnte type, ville menneskeheden af mange grunde være ilde faren. På billedet her er grubleren skildret grundende over de menneskelige betingelser.

Stavene med menneskehoveder og kroppe, som han forsøger at holde styr på med sin hånd, symboliserer hans abstrakte tænkning, hvormed han forsøger at gribe tilværelsens essens.

Omkring ham foregår virkeligheden på mangfoldig vis integrerende i hans eksistens.

Uanset hvilket facit han kommer til, griber realiteten afgørende og tvingende ind i hans forløb, hvilket er vist med det aktive symbol, hånden der griber ham bagfra om halsen.

Alene indsigten om disse sammenhænge imellem os mennesker og virkeligheden, burde animere til sandhedskærlighed i forhold til virkeligheden selv, som mennesket bag al sin formåen er prisgivet.

Tanker om disse sammenhænge er baggrunden for dette billedes tilbliven og form, der dertil også rummer et memento i det i vandskorpen drivende øje bag i billedet til venstre.

Hvor højt vil vildfarelsernes vand stige? Og vil mennesket blive i stand til klart at anskue sin situation og derved hæve sig over vandene?

Mange søger at give svar, men er det forsvarligt blot at lade sig medrive af håb baseret på ønsketænkning, simpelthen fordi dette valg er bekvemt og følelsesbetonet stimulerende?

Vore menneskelige følelser kan dog også komme til sin ret på andet vis i sammenhæng med medmennesket.

Hvorledes? Ja, det kan give grund til grublen og fordybelse.

Bordet fanger.

Er der nu nogen mening i at frembringe billeder, der er så enkle at tyde som dette, når først man har hørt titlen på det?

Måske alligevel!

Meningen med at holde sig noget for øje er blandt andet at forhindre forglemmelse af forhold, der har betydning for vort eksistens.

I en tid hvor så meget kan virke afledende og distraherende på vort overblik, kan et blik på et billede man er fortrolig med ofte med et slag virke koncentrerende.

Uafladeligt trykker vi på knapper ved forskelligartede aktiviteter, således som skikkelsen på billedet gør med sin venstre hånd, og spillet går straks igang i stort og småt, men har vi overblik nok til på forhånd at overskue følgerne af vor medintegrering i spillets gang? – Sikkert sjældent!

Den truende figurration i venstre side er sat til at erindre os om dette.

Naturligvis kan man ikke opnå en fuld menneskelig tilværelse, såfremt man uafladeligt skal være overvågende og på tærne.

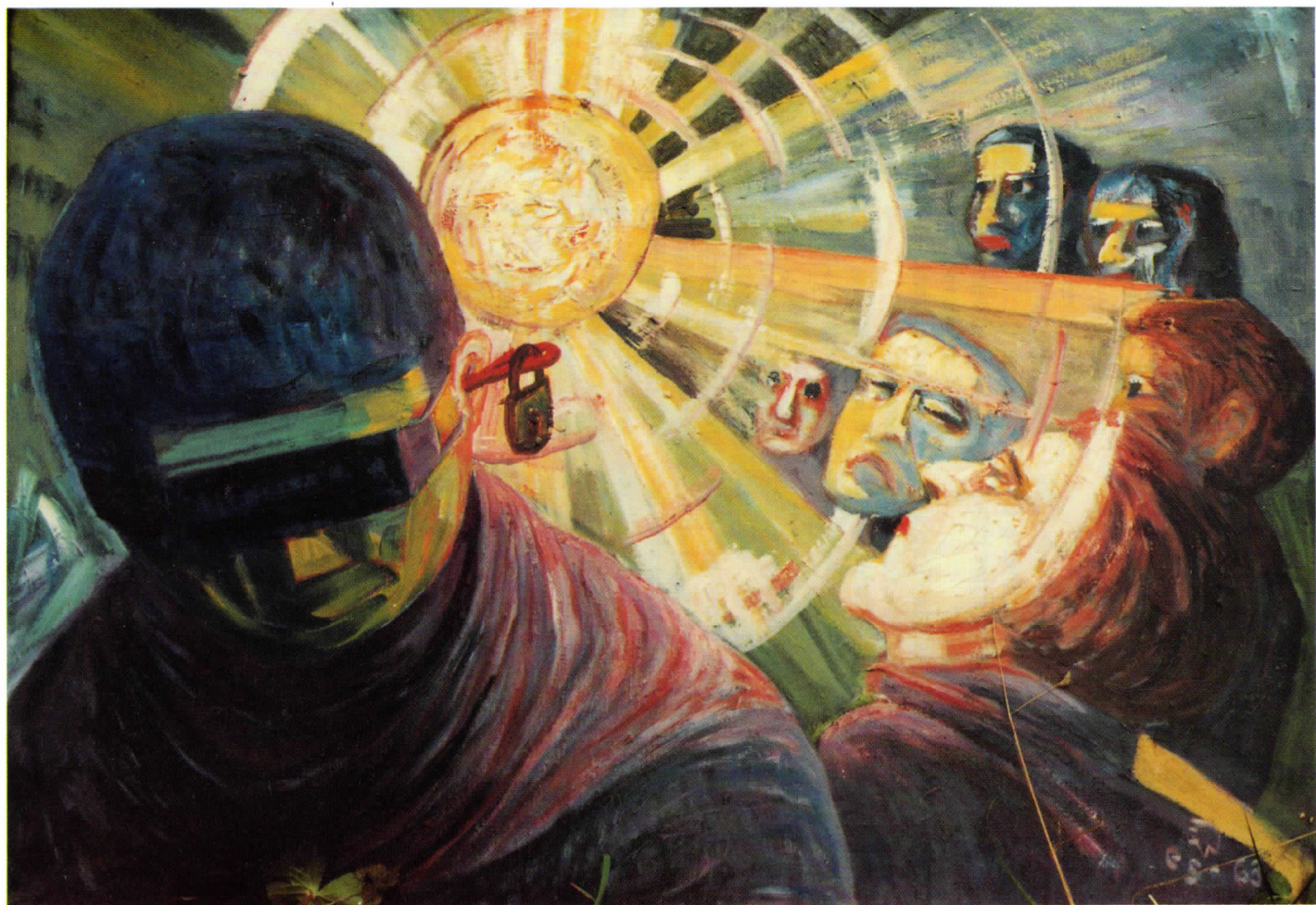
Netop derfor er det klogt at have billeder for øje, der kan erindre os om de nok så væsentlige sider ved eksistensen, som vi nemt glemmer under frikvartererne. Derved får vi gang på gang chance for at kunne rette vor kurs op.

Det hører simpelthen med til livskunst at kunne bruge billeder, der kan samle tankningen om bestemte emner.

Et træ kan dø, når vedet bliver for tørt, men så sandelig også grundet overvanding.

Bordet fanger, ja, men ind imellem er det klogt at lade sig indfange til opgørelse over følger og vilkår, hvilket kan føre til omændring af spillereglerne og til kursændringer på forskelligartede felter.

Rent utroligt hvor mange knapper der er at trykke på i virkeligheden, og hvor langt følgevirkningerne kan brede sig i ringe.

Lyset fra kilden.

Gennem vore øjne strømmer lyset ind og tegner billeder i vore bevidstheder. Umiddelbart træder vort indre øje, vore åndsevner i funktion med at tolke og forstå det oplevede.

Og vi formulerer konklusioner, som vi tror er sande. Disse indgår i vort virkelighedsbillede.

Udfra vor forståelse af dette udfolder vi vor eksistens, træffer beslutninger, handler og lever.

Mange mennesker lever med deres virkelighedsbillede og forståelsen af dette, som om de deri havde den uomstødelige sandhed. Denne tilstand er skildret i bindet for øjnene af personen tilvenstre i billedet.

Denne person har låst sig fast i sine forestillinger, således som antydnet med hængelåsen.

Ser så at sige virkeligheden i sine forestillingers lys, der ophøjet som absolut sandhed bliver et slør imellem den reelle virkelighed og mennesket.

Såfremt dette nu var en ufarlig situation at være i for et menneske, kunne man blot lade enhver leve salig i sin tro, som man siger.

Såfremt nu det man har låst sig fast i ikke er et virkeligt sandt billede på den sandhed som den reelle virkelighed uafslædt og vedvarende frembringer, vil man styre sin kurs fejlagtigt i forhold til virkeligheden selv, hvilket på kortere eller længere sigt vil trække negative følger med sig, som tilmed kan munde ud i det katastrofale.

For ikke at sidde med hænderne i skødet eller ligge lammet på bære vil det være klogt at træffe beslutninger og handle udfra hvad man i situationerne finder mest troværdigt eller sandsynligt uden at anse dette for uomstødeligt.

En sådan holdning vil holde mennesket fortsat søgende, ransagende og overvågende for undervejs at kunne korrigere fejllopfattelser og fejl dispositioner.

Jamen en sådan holdning indtager da også de med bind for øjnene! Dog forskellen mellem disse og de, der ikke har bind for øjnene er, at de med bind for øjnene overvåger det skende udfra sine forudfattede forståelser, medens de uden bind for øjnene samtidigt med at de handler udfra det i øjeblikket mest troværdige samtidigt spejder efter det endnu sandere, hvilket giver en mere virkelighedsnær grundholdning.

Måske burde man vedgå, at denne holdning ligger sandhedskærligheden nær, ved ikke at forveksle sine forestillinger med sandhedens udtrykte billede, men som en midlertidig manna i en ørken.

Med hvilken målestok du måler.

I århundreder har menneskene beflittet sig med at opmåle, veje og vurdere.

Der opereres med målestokke og skalaer på de mest utrolige felter i virkeligheden i og om os, og der regnes og divideres med den højere matematik og kr. og øre.

I sammenhængen her er det nu ikke kvantiteter, men livskvaliteter, der tænkes på. Og i denne henseende kan vurderingerne svinge meget subjektivt fra menneske til menneske; og fra gruppe til gruppe.

Billedet viser mennesker, der med hver sine målestokke udfolder sig i hver sine båse blandt ligesindede.

De tegn man kan øjne blandt menneskene, er ikke sat til at gælde for nogen bestemt afgrænset tro. Billedet er i denne henseende ikke sat til at træffe afgørelse om hvortil mennesker skal hælde deres hoveder.

Hænderne der rækker ind i vor menneskelige verden gælder som symbol for vor inderste, opretholdende og forvandlende årsag, hvad vi nu end vil kalde den ud fra netop vor personlige tro.

Nogle har måske svært ved at indse, at der skulle være sådan en magtfuld inderste årsag bag det virkelighedsbillede, der manifesterer sig netop i deres bevidsthed.

Måske har disse blot ikke søgt dybt nok.

Hvad der er væsentligt i billedet er, at vi alle bevidst eller ubevidst render rundt med kvalitetsvurderinger, som præger vort liv uundgåeligt, desværre ofte tragisk.

Eksempel: Mennesker fastslår, at livet ikke er noget værd samt at det blot gælder om at dulme smerten, siden man nu engang er kommet til verden.

I denne tankegang ligger disse menneskers skjulte værdimåler – målestokken, hvormed de udmåler valg og beslutninger.

En sådan målestok vil ganske enkelt lede mennesker ind i negative og deprimerende forhold, der helt kan skrue mennesker ned. Også disse sammenhænge bekræfter det gamle ord: at enhver skal få givet efter hvilke mål, de måler med.

Måske burde vi bruge mere tid på at analysere vore målestokke og om muligt skifte dem ud såfremt de fører til vantrivsel?

Tanken og det talte ord.

Nej, bestemt ikke noget dommedagsbillede tiltrods for den dramatiske udfoldelse billedet rummer.

Begynder vi redegørelsen for billedindholdet foroven, da er tilvenstre vor tanke skildret som et tornet vildnis bærende frugter og blade – tilhøjre i billedet er vor forestillingsverden fremstillet som en abstraktion, dette set i forhold til den egentlige virkelighed, der er årsag til vor sanselige forestillinger og umiddelbare opleven af virkeligheden.

Vi lever i vort virkelighedsdigt, som var det virkeligheden selv, og alligevel er vi udfra vor forståelse deri virkende og medfunderende i den bagom værende virkelighed, der kan være meget anderledes, end vi tror. Ikke mærkeligt at vor tanke også bliver tornet, således at følgerne af tornene kan blive en trussel imod vor eksistens.

Det talte ord kan være som et lyn, der slår ned og stikker en verden i brand. Denne brand kan naturligvis også være en begejstringens ild vækkende til konstruktiv indsats. Dette vel at mærke såfremt ikke mørke blander sig i ordet og derved på kortere eller længere sigt afføder nedbrydende følgevirkninger.

Forneden i billedet irrer mennesker rodløse og fortvivlede om.

Det talte ord er i sammenhæng med disse set som et fanggarn hvormed nødstedte søges draget op.

Også her er mørket markeret. Her som en sort hånd, der griber om nettet, der er tænkt som et frelsende vod for nødstedte.

Det kan være en hasarderet opgave at optræde som menneskefiskere, såfremt det kniber med at skelne imellem lys og mørke.

Det åbne spørgsmål står tilbage: »Hvornår har vi virkelig hjulpet et medmenneske på fode?«

Mennesker nødes til at handle i god tro. Tager man konsekvensen af de her skildrede forhold i tanke og tro, vil dette aflejre en holdning i overvågen og iagttagen, således at man gang på gang når at rette kursen inden skuden går på grund og følgerne bliver for tunge.

Sandelig virker tanken og det talte ord afgørende ind på vore eksistensbetingelser, tilmed ofte i højere grad, end man forestiller sig.

Måske var dette værd at grunde over, i en tid hvor lys og mørke blandes pr. følelse som miksede drinks.

Livet er dog mere og andet end leg i frikvarteret og erhvervsmæssigt arbejde.

Søgeren og offeret.

Rent utroligt hvad man kan opleve ved umiddelbar beskuen af dette billede. Mange har villet udlægge det som magisk skildrende menneskets vandring i en tåget og difus verden, hvori en magtfuld ledertype fører sit offer.

Nogle ser noget grufuldt deri, og nyder besynderligt nok stemningen derved.

Når man nu har villet påpege noget bestemt med billedet, kan det blive et samvittighedsspørgsmål også at gøre rede for tilsigtelsen.

Det overvejende aktive symbol er ganske enkelt de to røde kabler, der fører fra søgerens tindinger og ind i offerets blinde tomme øjenhuler.

De, der kritikløst lader sig inddoktrinere som offer for en vel tilrettelagt psykisk propaganda, enten denne nu er af religiøs, politisk eller pseudovidenskabelig art, ser ikke ud fra egen begavelse eller med egne øjne, men ud fra agitatorens eller dennes overhovedes begavelse og forestillinger.

For at bevare sin åndelige selvstændighed og myndighed er det af betydning kritisk at konfrontere sig med ideer af mangfoldig observans.

Hvordan virkelig kunne kritisere en anskuelse uden først at have forstået, hvad den går ud på. Dette punkt er markeret ved fordrejeren, den lille fyr ved offerets øre.

Vor iboende trang til at ville komme nemt om ved det, bevirker, at vi ofte sløser med forståelsen og baserer denne på spontane ideer grebet frit i luften, hvilket tit afføder fordrejede opfattelser, som vi dernæst retter vor kritik imod. Hvad dette kan føre til, kan der skrives tykke bøger om.

Her er nu nævnt de væsentligste af de tanker, der ligger til grund for billedets tilblivelse.

Skal noget yderligere nævnes, ja, lad det blive frygten for ideologisk åndsundertrykkelse. En undertrykkesform som historiens forløb udviser talrige tragiske eksempler på udover hele kloden.

Hvad begynder med ide får ofte grelle materielle og korporlige følger, når agitation og propaganda skaber sværme af ensrettede fanatikere til at gå i krig for sagen.

Derfor, vi kan aldrig blive for mange vågne og selvstændigt søgende mennesker, der ved at tro og tænke frit gør sit til at bevare mennesket intakt.

Mennesket, dette besynderlige væsen med den fantastiske iboende sum af muligheder. Mennesket, dette væsen som så ofte svigter sig selv som offer for alverdens dragende lyster, hvilket ofte først erkendes når eksistensen ligger i ruin, kan man andet end undre sig og håbe på at dette væsen vil rejse sig under forsøg på at forstå sine iboende muligheder og betingelser for selvstændigt at kunne bygge en eksistens.

Betingelser undervejs med håb forude.

Oftentimes inspireres man af sine tidligere billeder, udvider deres symbolindhold og sammenfatter måske elementer fra flere forskellige andre.

I billedet her, der er holdt i en mere dekorativ stil end »Søgeren og offeret« ser man tydeligt, at noget væsentligt er videreført fra nysnævnte, men også at symbolerne er udvidet med to punkter. Søgeren har fået et par ekstra øjne placeret oven på hovedet, ligesom der i offerets hjernekasse er malet en masse små kulørte pakker der er tænkt at illustrere det inddoktrinerede stof.

Hvad det ekstra øjenpar angår symboliserer det menneskets begavelse udover selve sanseapparaturen.

Vi ser og tolker og begriber med hele vor begavelse, hvilket man naturligvis kun får med på billedet ved symboltegn.

I nederste højre hjørne sidder en kvinde i en roterende beholder. Her er beholderen et sammentrængt symbol på tidens kaotiske malstrøm af muligheder og tendenser.

På kvindens hovede har en fugleunge sprængt sin æggeskal. Ægget er tænkt som en problemstilling, der ruges over af kvinden, hvorved ideer udklækkes, disse set som fugleunger. Disse igen kan føre til nye problemstillinger, nye æg – nye fugleunger – o. s. v.

Er man først for alvor blevet iverig og har trænet sin opfindsomhed i at opfinde nye måder og metoder til problemløsning er det næsten grænsløst, hvad man kan kaste sig over.

Talen bliver da om at prioritere, at kunne vælge et personligt sigte, således at man føler sit liv beriget under arbejdet med problemerne.

Bag kvinden i beholderen vandrer menneskene med fremtidshåbets sol forude, et tema uddybet i billedet: »Undervejs med håbet forude«.

At grunde over de menneskelige eksistensbetingelser og vejene til at blive et helt menneske i vækst og trivsel længst muligt burde være en menneskeværdig beskæftigelse, som enhver i større eller mindre udstrækning kunne høste frugt af.

I parantes bemærket, med et helt menneske forstår jeg ikke noget moralsk fuldkomment, men et menneske der bruger sig mangesidigt, således at legeme, sjæl og ånd får hver sit.

Leg med døden.

Da jeg i sin tid udstillede dette billede på »trefoldigheden« ved siden af Den Fries udstillingsbygning, havde jeg kaldt billedet »Lysthuset«.

Dengang var fisken ildrød og adskiligt på billedet så anderledes ud. Selv om billedet vakte opsigt og på sin måde gjorde lykke ikke mindst blandt Nyboders børn, der jævnt besøgte udstillingen i de tre uger, jeg huserede der, blev enden dog, at jeg malede om på billedet efter dets hjemkomst på atelieret.

Fisken blev nu grøn og i gabet fik jeg de to kranier med stålhjelme og geværer malet ind.

Ligeledes døbte jeg billedet om til »Leg med døden«. En titel der mere stemte overens med indholdet, der sådan set peger på tendenser i samtiden med den ansvarsløse tøjlesløshed og de kroniske konflikter, der gang på gang søges løst med vold.

Endnu engang malede jeg fisken om fra grøn til rød, orange og gul. Den var blevet mig alt for såkaldt kultiveret i forhold til indholdet.

Men hvorfor gøre sig anstrengelser med at male et sådant billede?

Er det for at pege fordømmende efter mennesker, der slår spunsen ud af tøndens og lader stå til?

Bestemt nej, jeg er ikke selv asket og har i grunden overhovedet ingen lyst til at være moraliserende.

Ganske enkelt, alt for ofte har jeg set friske sunde børn og unge pludselig grundet en mangfoldighed af årsager opgive ævret og kaste sig bedøvende ud i legen med døden. Og alt for ofte er følgen blevet at de er gået redningsløst fortabt.

Mennesker har villet vække til eftertanke og har forsøgt at række en hjælpende hånd, men er blevet mødt med både afvisning og vold. Ord som mørkemænd og moralister er i visse kredse blevet slået sammen med ord som lyseslukkere.

Og hvad og hvem er det der slukker den naturlige livsglæde, er det blandt andet ikke dem, der profiterer på andres ulykke ved at sælge surrogater for glæde og lykke, medens ofrene lider af allehånde abstinenser og drives til at té sig voldeligt under pinslerne ved de kunstigt vakte behov.

Nej, det er ikke for moralens skyld, man vender sig imod alle disse lidelsesfulde tendenser i samtiden, men simpelthen fordi kærligheden endnu overlever i medengagementet i forhold til medmennesket.

Billedet er positivt ved at påpege negative tendenser i samtiden. Om beskueren vil forholde sig positivt til billedets indhold ved at blive medsøgende efter menneskeligt frugtbare udveje for sig selv såvel som for andre for derved at vinde fylde og indhold i deres eksistens, det må være op til den enkelte selv.

Kampen om guldet og sjælene.

Måske er alt for mange af os blåøjede og naive. Jeg skal ikke kunne nævne procenttal. Men var vi mennesker ikke i al almindelighed temmelig naive, ville en mangfold af ideologisk bondefangeri ikke kunne lade sig gøre. Uden at tage sig tid til fordybelse for at vinde indsigt er det ikke nemt at klare frisag.

Ganske vist findes der også mennesker, der afviser at tage noget som helst alvorligt uden baggrund i indsigt uden måske lige netop om hvilke til lærte knapper man skal trykke på for at klare lige netop dagen og vejen.

Tragisk nok er baggrunden yderligere for disse ofte frygt for ikke at slå til – frygt for at blive undertrykt og underlegne.

Eneste reelle modgift imod åndelig undertrykkelse og underudvikling er netop voksende indsigt ikke blot om mennesket selv og dets erkendelsesmuligheder: men også om virkeligheden iøvrigt, samt de betingelser der deraf tegner sig for menneskelig udfoldelse blandt alverdens mangfold af blandede fænomener, der indvirker på den menneskelige eksistens.

Symbolikken i dette billede er ganske enkel. De to små skikkelser repræsenterer samtidig både mennesket som individ – menneskesjælen og menneskesindet, medens de to store skikkelser repræsenterer såvel magtmennesket, organisationer ideologiske, religiøse og politiske med ensrettet sigte.

Den gyldne søjle står ligesom de svalelignende fugle åbne for flertydighed.

De to dunkle kroppe til højre i baggrunden er gældende for den mangfold af lyster, der kan opsluge og stresse mennesket op og forhindre det i at få en konstruktiv tanke. En situation hvori mange mennesker kollapser og modstandløst lader sig gøre til bytte for dulmende agitation.

Livet kan være farligt selv med indsigt, men uden er det som en sejlad i blinde på et oprørt hav. Men sidder man i kahytten hengivende sig til paradisiske drømme, sanser man næppe realiteterne før man får kærligheden at føle på uønsket vis.

Spillet imellem kræfterne om herredømmet over vor eksistens hører med til vore vilkår og betingelser. Regner man ikke med dette, bliver man let offer.

Et billede, der som dette handler om magt og undertrykkelse, kan være nyttigt at holde sig for øje for personligt at kunne nå frem til selvstændige holdninger.

Her som i det øvrige gælder, at det at kunne formulere spørgsmål og problemstillinger er som at åbne porte og vinduer ud imod det ukendte i håb om at kunne vinde nyt land.

Årsag og virkning - en vandring med følger.

Mennesker undervejs fra generation til generation – fra fødsel til grav, ja således er vi alle undervejs, nogle med bind for øjnene.

Er symbolikken i nærværende billede så enkel?

Nej, med bind for øjnene forstås i følgende en virkelighedsforståelse, en anskuelse, ideologi eller tro, som man opfatter som absolut uomstødelig sand.

Såfremt den alligevel ikke er det i væsentlige virkelighedsforhold, da vil man gang på gang komme til at gribe galt, når man handler derudfra, hvilket vil starte et væld af følgevirkninger, som man netop i kraft af bindet for øjnene ikke kan få øje på. Derved ophober følgevirkningerne sig i blinde.

Den blinde tilhænger af forgrundsfiguren er i grunden ikke bedre stillet end denne ved blot at følge trop.

I kølvandet på begge nærmer eftervirkningerne sig. Nogle positive, andre med destruktive virkninger.

Uanset hvad vi tror og tænker og handler udfra, trækker det følger med sig.

Mennesket anbringes faktisk i den paradoksale situation, at samtidigt med at det indser, at det gælder om at vokse i indsigt om sine betingelser vedblivende må regne med ingen indsigt at have. Dette sidste for at kunne holde portene åbne under fortsat søgen efter den endnu sandere.

Ligeledes nødes man til at handle udfra hvad man finder mest troværdigt for ikke at ligge lammet på bære, eller sidde med hænderne i skødet.

Hvad andet bør man iføre sig end ideen om hvorledes man holder vejen?

Måske nødes man tilmed til at skifte kjortel engang imellem for ikke at gro fast i troen på endegyldigt at have nået det absolutte.

Jo, ideer er gode at have, men ikke som absolutter. I grunden er man fattig i ånden, såfremt man har sine ideer og forestillinger, som om man ingenting havde.

Også i forestillingen derom er paradoxet nært.

Alternativer.

Vi har valgmuligheder, men benytter vi dem?

Eller lader vi os besnære af veltilrettelagt agitation, enten denne nu spiller på det følelsesbetonede eller på vel tilrettelagt pseudovidenskabelig kost, der snilt kan lænke et menneske hovedløst til en abekat med høj hat?

Cylinderhatten kan nok kaldes for at være et udmærket tegn for autoritet, men nogle vil sikkert mene, at det er vulgært at gøre en abekat gældende som symbol for docerede talere eller skribenter, der på anden eller tredje hånd etablerer sig som stedfortrædende autoriteter for deres egen læremester. Alligevel er symbolikken iøjnefaldende ligesom narrehovedet, der er placeret centralt som et tegn på, at den hovedløse har gjort sig til nar ved at opgive sine egne iboende muligheder for blindt at lade sig lænke til en formodet autoritet, der postulerer at sidde inde med den evige uomstødelige sandhed, hvilket vi alle bør neje for.

Det tragiske i vor menneskelige situation er, at vi ofte teer os som om vi var gevaldigt selvstændige, uden at dette reelt er tilfældet.

Vi er os sjældent bevidst om hvilke overhoveder vi handler udfra, hvilket blandt andet forplumres af den mængde mellemmand, der kommer imellem os og kilden.

I blind tillid til forestillingen om at være selvstændig forbliver realiteten skjult og følgerne deraf bliver et uerkendt mere eller mindre frivilligt slaveri.

Menneskene i hjulet, der må te sig som mekanismerne og autoriteterne tillader.

Alternativet, man kan tage sit hovede i brug medens man har det, ransage ideer og systemer fra mange sider og bevare sig åben overfor de nye muligheder, som livet og virkeligheden vedblivende frembyder.

Denne i ånd og sjæl åbne holdning er symboliseret i det nøgne par, hvis virkelighedsnærhed rækker udover det lukkede, afgjort fastlagte, hvormed mennesker sætter yderligere skel imellem sig og virkeligheden end de, der er naturligt forekommende.

Hvem, hvor og hvad — et orakel.

Hvor mange procent af den danske befolkning har begrebet deres erkendelsessituation i forhold til virkeligheden?

Og hvor mange har grundet over, hvor meget forståelsen af denne situation kan være værd, såfremt man ønsker at kunne bedømme de virkelighedsforestillinger, man fra mange sider søges bibragt, og dels ønsker at forholde sig så virkelighedsnært som muligt udfra ideen om, at man ved at være virkelighedsnær bedst muligt forstår at redigere sin eksistens?

Billedet her holder noget op for øjet, der kan bruges til igangsættelse af tænkning over dette tema.

Skal man grunde meget for at begribe at enhver sanset information, som vi oplever, er afspejlinger af virkeligheden, der ved hjælp af fysiske energier tegner et billede i vore bevidstheder baseret på samtlige af vore sanser? Samt at vi også i vore bevidstheder rummer vore forsøg på virkelighedsfortolkning udfra det umiddelbare sanselige virkelighedsdigt, som man på talrige måder kan påvise ikke tegner et sandt virkelighedsbillede, ligesom vore tolkninger af mange grunde også kan drages i tvivl.

Billedet viser forenklet to afgørende tegn for det sansede, der via energier tegnes i bevidstheden. Lysstrålerne, der står for den umiddelbare sansning, og den mytens krans af forestillinger og fortolkninger, der cirkulerer om og imellem strålerne, rummes i

bevidsthedsoplevelsen. Udenfor oplevelsen står den egentlige virkelighed, som vor eksistens er ubetinget afhængig af.

De fremstrakte hænder står som tegn for alle vore handlinger og ytringer, der sammen med vore fysiske legemer reelt er tilstede i den for os ukendte virkelighed.

Af os opleves vort haltende virkelighedsdigt som den egentlige virkelighed, hvori vi oplever alle de af os kendte virkelighedsfænomener i proportioner, koncentratrater og strukturer i relationsforhold indbyrdes — hele herligheden koncentreret i vore bevidste centre i mikrodimensioner.

De, der virkelig gør sig ulejligheden med at forstå konsekvensen af dette, vil indse, at vi ikke kan komme virkeligheden nærmere end til sandsynlighedstro, hvilket ikke udelukker at nogle ideer kan være mere virkelighedsnære end andre. Tilbage bliver at handle udfra det mest troværdige samtidig med en vedblivende søgen efter det endnu sandere om den skjulte virkelighed, som rummer vor egentlige årsag samt de skjulte følgevirkninger af alt indtræffende og dermed på kortere eller længere sigt dommen over os selv.

De, der først er begyndt at høste gode frugter ved vandring af denne troens vej, vil ikke finde den kedelig.

Hvem er jeg? Spørgsmålet står stadig åbent markeret ved ansigtet i billedets baggrund.

